

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Facultatea de Geografie
1.3 Departamentul	Geografie Regională și Planificare Teritorială
1.4 Domeniul de studii	Geografie
1.5 Ciclul de studii	Licență
1.6 Programul de studii/Calificarea	Geografie

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	GEOGRAFIA PEISAJULUI						
2.2 Titularul activităților de curs	Șef lucr. dr. Viorel GLIGOR						
2.3 Titularul activităților de seminar	Șef lucr. dr. Viorel GLIGOR						
2.4 Anul de studiu	III	2.5 Semestrul	6	2.6 Tipul de evaluare	C	2.7 Regimul disciplinei	Ob

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	36	din care: 3.5 curs	24	3.6 seminar/laborator	12
Distribuția fondului de timp					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					20
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					10
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					5
Tutoriat					3
Examinări					2
Alte activități ...					-
3.7 Total ore studiu individual	40				
3.8 Total ore pe semestru	75				
3.9 Numărul total de credite	3				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	Cunoștințele însușite prin aprofundarea conținuturilor predate în cadrul disciplinelor <i>Geografie generală</i>, <i>Geografia fizică a României și Biogeografie</i>, facilitează înțelegerea și accesibilitatea temelor propuse, iar în subsidiar, cursanții își vor consolida baza conceptuală operațională prin activarea și valorificarea fondului informațional preexistent.
4.2 de competențe	Continuitatea valorificării aplicative a cunoștințelor dobândite permite o parcurgere graduală a capitolelor, în strânsă relație cu tematica disciplinelor anterior studiate.

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 de desfășurare a cursului	Sală dotată cu calculator/laptop, videoproiector și software adecvat – GIS
5.2 de desfășurare a seminarului/laboratorului	Sală echipată cu calculatoare, conexiune la Internet, videoproiector și programe de cartografiere digitală (ArcMap 10.x).

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	• C1 Definierea și descrierea principalelor noțiuni, legități, procese și fenomene geografice, explicarea genezei și evoluției lor, evaluarea consecințelor pe care le au asupra sistemelor geografice naturale și antropice. • C2 Utilizarea metodelor și tehnicilor de culegere și prelucrare a datelor provenite din diferite surse. • C3 Realizarea de materiale grafice specifice. • C4 Elaborarea unor studii și proiecte de specialitate. • C5 Valorificarea rezultatelor obținute din analize studii și proiecte geografice. • C6 Asigurarea asistenței profesionale în diferite arii geografice.
Competențe transversale	• CT1 Aplicarea strategiilor de muncă eficientă și responsabilă, pe baza principiilor, normelor și a valorilor codului de etică profesională. • CT2 Aplicarea tehnicilor de muncă eficientă în echipă multidisciplinară, atitudine etică față de grup, respect față de diversitate și multiculturalitate, acceptarea diversității de opinie. • CT3 Autoevaluarea nevoii de formare profesională continuă în scopul inserției și adaptabilității la cerințele pieței muncii.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	• Însușirea bazei operaționale necesare în utilizarea metodelor și tehnicilor de investigare a specificității ansamblurilor teritoriale, prin prisma conexiunilor relaționale: <i>analize tipologice, structurarea și dinamica peisajului, evaluarea estetică și funcțională a peisajului geografic.</i>
7.2 Obiectele specifice	• Inițierea studenților în analiza și interpretarea relațiilor teritoriale, în contextul cadrului legislativ, normativ și științific al evaluării și valorificării peisajului geografic. • Familiarizarea studenților cu coordonatele practic-aplicative actuale ale activității geografice, care au ca finalitate elaborarea planurilor de amenajare a teritoriului. • Aplicarea metodelor moderne de investigare a ansamblurilor peisagistice în vederea eliminării/reducerii disfuncțiilor și stărilor critice care afectează structurile peisagistice și elaborării strategiilor axate pe reconstrucția ecologică, protecția și conservarea ariilor protejate. • Formarea abilităților de comunicare și de operaționalizare a cunoștințelor însușite prin elaborarea și susținerea de referate axate pe aprofundarea unor studii de caz prezentate în tematica aferentă cursului.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Conceptul de peisaj - evoluția în timp și în diferite școli geografice 1.1. Puncte de vedere și istoric privind abordarea peisajului. Direcția morfologică, cauzală și holistică 1.2. Curente și concepte asociate peisajului geografic	• expunerea combinată cu metode activ-participative	2 ore
2. Peisajul în viziunea geografiei actuale 2.1. Peisajul geografic - trăsături sistemice, semnificație și conținut 2.2. Eterogenitate și omogenitate 2.3. Geosistem și ecosistem în analiza peisajului	• metode didactice activ-participative • prelegere orală cu secțiuni interactive	2 ore

3. Structurarea peisajului geografic 3.1. Factorii de structurare ai peisajului 3.2. Factori principali și derivați 3.3. Structura verticală și orizontală a peisajului	• expunerea interactivă • modelarea • exemplificarea	2 ore
4. Tipologia peisajului geografic 4.1. Clasificarea peisajelor 4.2. Peisaje naturale vs. peisaje antropizate 4.3. Tipologia regională a peisajelor 4.4. Peisaje integrate structural	• conversația euristică • problematizarea • prelegere orală cu secțiuni interactive	2 ore
5. Dinamica și evoluția peisajului 5.1. Evoluția peisajului, tipuri de dinamică, sisteme în biostazie, rhexistazie și parastazie 5.2. Peisaje cu ecosisteme echilibrate 5.3. Peisaje cu ecosisteme neechilibrate 5.4. Dinamica ciclică a peisajului	• observarea sistematică și independentă • instruirea programată	2 ore
6. Unitățile de peisaj și sistemele peisagistice 6.1. Unitatea elementară de peisaj (UEP) 6.2. Elementele peisajului vizibil, analiza structurii vizuale a peisajului, elemente de imagine 6.3. Subsistemul peisaj vizibil	• expunerea interactivă • lucrul în grup organizat	2 ore
7. Peisajul - expresie a diversității patrimoniului comun (social, economic, cultural, ecologic) 8.1. Dimensiunea identitară a peisajului 8.2. Elemente de peisaj cultural și practici sociale tradiționale. Diversitatea și atractivitatea peisajului cultural 8.3. Peisajului cultural - componentă teritorială esențială a dezvoltării	• analiza comparativă • folosirea aplicațiilor soft specializate • investigația în comun	2 ore
8. Vulnerabilitatea peisajului și dezechilibrele peisagistice majore 9.1. Vulnerabilitatea peisajului la eroziune 9.2. Vulnerabilitatea peisajului la supraexploatarea resurselor naturale 9.3. Vulnerabilitatea peisajului la construcțiile hidrotehnice 9.4. Vulnerabilitatea peisajului la poluare	• prelegere orală cu secțiuni interactive • conversația euristică • explicația • folosirea aplicațiilor soft specializate	2 ore
9. Impactul antropic și artificializarea peisajului 10.1. Activitatea antropică - implicații asupra peisajului geografic 10.2. Degradarea potențialului peisagistic natural	• prelegere orală cu secțiuni interactive • dezbateră • conversația euristică	2 ore
10. Reconstrucția peisagistică și reintegrarea spațial-funcțională 11.1. Principiile reconstrucției peisagistice 11.2. Reconstrucția spațial-funcțională a peisajelor degradate 11.3. Metode și tehnici de integrare durabilă a structurilor dislocate în peisajul actual	• metode didactice activ-participative (studiu de caz, discuții interactive, investigații în comun)	2 ore
11. Dimensiunea ecogeografică a peisajului 12.1. Perspectiva istorică și cadrul legislativ 12.2. Legislația protecționistă 12.3. Protecția și conservarea peisajului (rețeaua	• expunerea interactivă • documentarea pe web	2 ore

IUCN/situri Natura 2000)	folosirea aplicațiilor soft specializate	
12. Peisajul - obiectiv și instrument al amenajării teritoriului 14.1. Principii de amenajare peisagistică 14.2. Planul local de amenajare a peisajului 14.3. Planul peisagistic regional 14.4. Prognoza peisagistică	- metode didactice activ-participative - analiza comparativă - conversația euristică	2 ore

Bibliografie

- Bertrand, G. (1968), *Paysage et géographie physique globale*, Rev. Geogr. des Pyrenees et du SO.
- Costea, Marioara (2005), *Bazinul Sebeșului. Studiu de peisaj*, Editura Universității „Lucian Blaga” Sibiu.
- Drăguț, L. (2000), *Geografia peisajului*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj - Napoca.
- Mac, I. (2000), *Geografie generală*, Editura Europontic, Cluj-Napoca.
- Maroși Z., Adorean E.C., Ilovan O.R., Gligor V., Voicu C.G., Nicula A.S. Dulamă M.E., *LIVING THE URBAN CULTURAL LANDSCAPES IN THE CITY CENTRE OF CLUJ-NAPOCA/ KOLOZSVAR/ KLAUSENBURG, ROMANIA*. Mitteilungen der Österreichischen Geographischen Gesellschaft, Annals of the Austrian Geographical Society, Volume 161 (Annual volume), pp. 117-160, Vienna.
- Schreiber, W.,E., Drăguț, L., Man, C., T. (2003), *Analiza peisajelor geografice din partea de vest a Câmpiei Transilvaniei*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca.
- Schulz, E. (2004), *Landscape and Diseases. The Middle Holocene Sahara: A Development of Cultural Landscape as Result of a Risk – Oriented Behaviour*, in Vol. Riscuri și Catastrofe, Editor V. Sorocovschi, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, p.11-24.
- Stan Angelica (2009), *Peisajul periferiilor urbane. Revitalizarea peisageră a zonelor urbane periferice*, Editura Universității de Arhitectură și Urbanism “Ion Mincu”, București.
- Dumitrașcu, Monica (2006), *Modificări ale peisajului în Câmpia Olteniei*, Editura Academiei Române, București.

8.2 Seminar/laborator	Metode de predare	Observații
1. Peisajul în geografia actuală - definiții, principii și concepte fundamentale. Analiza modelelor de scheme conceptuale utilizate în definirea peisajului	- conversația euristică - explicația - observarea independentă	2 ore
2. Tipologia, dinamica și analiza peisajului Identificarea unităților elementare ale peisajului (UTP). Analiza GIS a peisajului geografic. <i>Aplicații</i>	- folosirea aplicațiilor soft specializate - modelarea - lucrul în grup organizat	2 ore
3. Activitatea antropică – implicații asupra peisajului geografic <i>Studii de caz:</i> Dezechilibre peisagistice și măsuri de reconstrucție. <i>Aplicație tematică:</i> Spațiul periurban al municipiului Cluj-Napoca	- observația dirijată - investigația în comun - analiza comparativă	2 ore
4. Analiza comparativă (estetică și funcțională) a peisajelor geografice Inventarierea și analiza elementelor naturale și antropice ale peisajului. <i>Harta potențialului peisagistic</i>	- folosirea aplicațiilor soft specializate - activități practice pe grupe - observarea	2 ore

	independentă	
5. Sisteme peisagistice regionale. Studii de caz. <i>Prezentarea proiectelor tematice de semestru</i>	• prezentări de proiecte: dezbateri/analize tematice	4 ore

Bibliografie

1. Drăguț, L. (2000), *Evaluarea peisajelor geografice din teritoriul administrativ al municipiului Cluj-Napoca*, Studia UBB, Geographia, XLV (45), 1, Cluj-Napoca.
2. Gligor, V. (2006), *Impactul antropoc asupra sistemului environmental al Munților Metaliferi de Nord- Est*, Pangeea, nr. 6, Editura Aeternitas, Alba Iulia, p. 82-86.
3. Gligor, V. (2005), *Disfuncționalități și dezechilibre ambientale în perimetrul minier Roșia Poieni*, Lucrările Simpozionului Științific „Știință și dezvoltare în profil teritorial”, Baia Mare 27-28 mai 2005, Editura Risoprint, Cluj-Napoca, p.186-190.
4. Guțuleac, V. (2003), *Ecologia landschaftului*, Editura Ruta-Alexandru cel Bun, Cernăuți.
5. Marin I., și colab. (2002), *Gestiunea durabilă a peisajelor geografice prin organizarea și amenajarea regională*, Editura Ars Docendi, București.
6. Mureșan Gabriela-Alina, Gligor V. (2015), *The mining risks and the landscape impact on the regional system of the Apuseni Mountains*, Rev. Riscuri și catastrofe, Nr. XIV, Vol. 16, Nr.1, Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca.
7. Pătru-Stupariu, Ileana (1999), *Matricea de evaluare a peisajului*, în Analele Universității București.
8. Pătru-Stupariu, Ileana (2006), *Variabile de grile utilizate în înregistrarea în teren a atributelor fizice, estetice și psihologice ale peisajului*, în Comunicări de Geografie, Vol. X, Editura Universității din București.
9. Pătru-Stupariu, Ileana (2011), *Peisaj și gestiunea durabilă a teritoriului. Aplicații la Culoarul transcarpatic Bran–Rucăr–Dragoslavele*, Editura Universității din București, București.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Conținutul disciplinei este în concordanță cu ceea ce se face în alte centre universitare din țară și din străinătate.
- Din analiza opiniilor formulate de angajatori privind atributele preferențiale ale formației de specialiști a rezultat un grad ridicat de apreciere a profesionalismului acestora, ceea confirmă faptul că, structura și conținutul curriculei educaționale construită pentru acest program de studii sunt corecte, cuprinzătoare și eficiente.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	• verificarea gradului de sistematizare și utilizare a noțiunilor însușite • coerența logică și forța argumentativă • gradul de asimilare a terminologiei de specialitate	Evaluare scrisă (finală) în sesiunea de examene/ Evaluare formativă interactivă (pe parcurs): - testare sumativă - conversația de evaluare	60%
10.5 Seminar/ laborator	• capacitatea de aplicare în practică • capacitatea de a opera	Elaborare/realizare proiect de semestru	20%

	cu cunoștințele asimilate • evidențierea rezultatelor proprii obținute	Prezentare/susținere proiect de semestru	20%
10.6 Standard minim de performanță • Cunoașterea aspectelor teoretice și metodologice de bază ale <i>Geografiei peisajului</i> (concepte, principii, metode, mijloace, indicatori, date și informații) în scopul inventarierii, ierarhizării și diferențierii tipurilor și subtipurilor de peisaje geografice. • Capabilitatea de a realiza analize de profil aplicând metodologii predefinite axate pe aprofundarea unor studii de caz prezentate în tematicile aferente cursurilor.			

Data completării,
20 aprilie 2021

Semnătura titularului de curs,
Șef lucr.dr. Gligor Viorel

Semnătura titularului de seminar,
Șef lucr.dr. Gligor Viorel

Data avizării în departament,

Semnătura directorului de departament,
Conf.dr. Vescan Iuliu